

Zomernieuwsbrief

In deze editie van de LLO-netwerk zomernieuwsbrief willen we jullie informeren over de recente ontwikkelingen en inzichten die ons werk en netwerk hebben verrijkt de afgelopen tijd. We kijken ook vooruit naar wat we de komende maanden kunnen verwachten.

Blijf op de hoogte!

Hou ook onze reguliere nieuwsbrief in de gaten. Lees hier over de nieuwste trends en best practices op het gebied van LLO. Ontdek de inzichten uit recent onderzoek, en leer hoe we gezamenlijk kunnen bijdragen aan een toekomst waarin levenslang leren toegankelijk is voor iedereen. Meld je hiervoor aan via de volgende link: [Aanmelden Nieuwsbrief](#).

Schenking Goldschmeding Foundation voor praktijkverkenning eigen regie en leercultuur

Kort voor de zomervakantie ontvingen we fantastisch nieuws: de Goldschmeding Foundation heeft ons een schenking toegekend voor een praktijkverkenning naar manieren om zelfsturing in leren en ontwikkelen te bevorderen, en om een leercultuur op de werkvloer te stimuleren.

Deze verkenning richt zich in eerste instantie op de deelnemers van het Sectoraal en Regionaal LLO-netwerk en vervangt hiermee de jaargesprekken. Dit najaar leggen we contact met alle netwerkdeelnemers om deze nieuwe methode te introduceren. Op basis van een eerste inventarisatie worden een aantal initiatieven geselecteerd voor verdere verdieping.

Casestudies en wetenschappelijke inzichten

We zullen casestudies uitvoeren om te onderzoeken welke elementen van de methoden effectief zijn, welke successen ze al hebben opgeleverd en hoe deze methoden duurzaam kunnen worden opgeschaald. De resultaten van deze casestudies worden vervolgens gedeeld binnen het netwerk. Daarnaast nemen we alle beschikbare wetenschappelijke inzichten over zelfsturing en leercultuur mee. Deze inzichten zullen zowel de formats voor de inventarisatie en casestudies als de analyse van de uitkomsten versterken.

Gezamenlijk leren en kennis ontwikkelen

Door aan de slag te gaan met deze praktijkverkenning hopen we ook meer inzicht te krijgen in hoe we als netwerk zelf ook meer lerend kunnen worden. Nu wordt er veel uitgewisseld en inspiratie bij elkaar opgedaan maar de ambitie is om gezamenlijk meer gericht kennis te ontwikkelen door samen te leren en voort te bouwen op elkaars kennis en ervaringen.

Deze praktijkverkenning vindt plaats in de periode 1 augustus 2024 tot 31 mei 2025. We kijken ernaar uit om met het netwerk hiermee aan de slag te gaan!

Terugkoppeling projectleidersbijeenkomst: Stimuleren van eigen regie en regionale leercultuur

Tijdens de online bijeenkomst voor projectleiders op 30 mei stond het thema “Eigen regie op leren en ontwikkelen” centraal. Dit sluit perfect aan bij de praktijkverkenning die we dit najaar willen uitvoeren.

Simon Broek (Open Universiteit) en Bert-Jan Buiskool (Ockham IPS) presenteerden hun onderzoek naar het bevorderen van deelname aan LLO voor mensen die daar uit zichzelf niet snel aan meedoen, maar er veel baat bij kunnen hebben.

Onderzoek naar een inclusief LLO-systeem

Het onderzoek richt zich op een kansengelijk LLO-systeem, gebaseerd op de ‘capability approach’ van Nobelprijswinnaar Amartya Sen. Deze aanpak kijkt verder dan alleen deelname aan LLO, en onderzoekt in hoeverre mensen de vrijheid ervaren om leren en ontwikkelen als een realistische en waardevolle optie te zien. Het beleid moet verder kijken dan alleen ‘resources’ zoals ontwikkelbudgetten of leerrechten, en ook letten op de ‘capabilities’ van mensen om deze resources te benutten, evenals de persoonlijke, sociale, institutionele en omgevingsfactoren die hierbij een rol spelen.

Vier profielen van deelnemers

Tijdens de bijeenkomst presenteerden de onderzoekers vier profielen, gebaseerd op interviews met volwassenen:

- **Profiel A:** Een persoon die door persoonlijke (intrinsieke) factoren en externe factoren gestimuleerd wordt om te leren.
- **Profiel B:** Een persoon die door persoonlijke (intrinsieke) factoren

wordt gestimuleerd en door externe factoren wordt belemmerd om te leren.

- **Profiel C:** Een persoon die belemmerd wordt door persoonlijke (intrinsieke) factoren en gestimuleerd wordt door externe factoren om te leren.
- **Profiel D:** Een persoon die door persoonlijke (intrinsieke) factoren en externe factoren wordt belemmerd om te leren.

Dialogomethodiek voor het bepalen van behoeften

Om de behoeften per profiel te bepalen wordt een (online) dialogomethodiek ontwikkeld op basis van de ‘card sorting’-methode. Deze methodiek helpt snel inzicht te krijgen in stimulerende en beperkende factoren voor een kansengelijkheid in het LLO-systeem.

Geïnteresseerden kunnen contact opnemen via m.sieh@ser.nl of d.lettink@ser.nl.

Het onderzoek loopt tot 2026.

Meer informatie is te vinden op [ECBO Nieuws](#).

Het belang van mensbeelden bij beleidsvorming

Bij het ontwikkelen van sectorale en regionale LLO-beleid en programma's spelen hypothesen en interpretaties over menselijke behoeften en gedrag een onvermijdelijke rol. Maar hoe vaak staan we stil bij de impliciete aannames die deze interpretaties vormen?

Het is tijd om expliciet te kijken naar de mensbeelden die onze interventies vormgeven en te evalueren of deze overeenkomen met de werkelijkheid. Het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) heeft hier uitgebreid onderzoek naar gedaan en biedt waardevolle inzichten voor beleidsmakers.

In het essay 'Mensbeelden in beleid' wordt voor het eerst de wetenschappelijke kennis over dit onderwerp overzichtelijk gepresenteerd. De casus van mensbeelden in LLO-beleid is verkend in een SCP-publicatie van oktober 2023. Hieruit blijken twee dominante mensbeelden:

1. **De rationele, autonome en toekomstgerichte mens:** Deze mens maakt bewuste keuzes en streeft naar zelfredzaamheid.
2. **De kwetsbare mens:** Deze groep omvat mensen in kwetsbare arbeidsmarktposities.

Het LLO-beleid probeert mensen in kwetsbare arbeidsmarktposities te helpen zelfredzamer te worden, wat aansluit bij het ideaalbeeld van de autonome en toekomstgerichte mens.

Leermodule voor beleidsmakers

Er is een leermodule ontwikkeld als handreiking voor beleidsmakers om mensbeelden te onderzoeken en bewust te maken. Deze module bestaat

uit vier deelmodules en kan het best samen met collega's worden doorlopen. Het is ook waardevol om deze module te bespreken met mensen uit andere invalshoeken en domeinen.

Recentelijk zijn de uitkomsten gepubliceerd van een onderzoek naar de vergelijking van mensbeelden in het sport- en beweegbeleid tussen beleidsmakers en burgers. Een soortgelijk onderzoek voor leven lang ontwikkelen is nog in uitvoering en de resultaten worden binnenkort verwacht.

Bewustzijn voor effectiever beleid

Het is cruciaal dat beleidsmakers zich bewust zijn van de aannames die aan hun beleid en programma's ten grondslag liggen. Dit bewustzijn helpt interventies effectiever te maken en beter af te stemmen op de diverse behoeften en gedragingen van mensen. Zo kunnen we beleid ontwikkelen dat werkelijk recht doet aan de verschillende mensbeelden.

Leven Lang Ontwikkelen: Is dat voor iedereen toegankelijk?

Als je een verminderd arbeidsvermogen hebt en/of een chronische ziekte, is het vinden van passend werk vaak niet eenvoudig. De arbeidsmarkt is nog onvoldoende inclusief, gezien het aantal mensen dat ongewild langs de kant staat. Maar het bieden en/of creëren van passend werk alleen is niet voldoende. Om werk te kunnen behouden, is aandacht voor een leven lang ontwikkelen (LLO) nodig. Dit is essentieel om gezond en met plezier te kunnen blijven werken, om met veranderingen in en rond de organisatie om te kunnen gaan en om te kunnen innoveren.

Of een leven lang ontwikkelen voldoende toegankelijk is voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, weten we niet precies. Op basis van eerste verkennende gesprekken vermoeden we echter dat hier kansen liggen.

Resultaten Monitor Leercultuur

In de [Monitor Leercultuur van de SER en TNO](#) zien we dat bepaalde groepen achterblijven als het gaat om leven lang ontwikkelen. Echter, de groep mensen met een verminderd arbeidsvermogen is hierin niet meegenomen, waardoor we weinig weten over deze doelgroep.

Om beter inzicht te krijgen in de uitdagingen en kansen, organiseren we op 28 november 2024 een bijeenkomst met de doelgroep zelf. De inzichten uit deze bijeenkomst vertalen we naar concrete tips en aandachtspunten voor de praktijk.

Heb je vragen, ervaringen om te delen en/of ken je mensen die aan de bijeenkomst mee zouden willen doen? Neem dan contact op met Noortje van Lith via n.van.lith@ser.nl.

European Year of Skills: Online magazine

In maart 2024 organiseerden het Nederlandse Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Sociaal-Economische Raad (SER) gezamenlijk een online bijeenkomst getiteld 'Enhancing Informal Learning and Learning Culture'. Dit gebeurde tijdens het 'European Year of Skills', het Europees Jaar van Vaardigheden. In Europa kunnen we veel van elkaar leren, en daarom staat dit jaar in het teken van het uitwisselen van ervaringen.

Tijdens de bijeenkomst, geopend door Jacqueline Prins (Algemeen secretaris van de Sociaal-Economische Raad) en Annemiek Wortman (Nationale skills coördinator bij het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid), werd gediscussieerd over leercultuur en informeel leren in Nederland. Paulien Bongers van TNO gaf een presentatie over monitoring en de voordelen van levenslang leren, gevolgd door themasessies over beleidsinstrumenten, ondersteuningsprogramma's en zelfsturing in levenslang leren.

Je kunt het webinar [hier](#) terugkijken

Omdat het onderwerp te omvangrijk was voor de beschikbare tijd, werd een online magazine gecreëerd voor verdere verdieping.

Online magazine: Een diepere duik

Het online magazine biedt een breder perspectief op leercultuur en informeel leren in Nederland. Het bevat inspirerende voorbeelden, achtergrondinformatie en verwijzingen naar relevant onderzoek. Hierin wordt niet alleen de informatie uit het webinar behandeld, maar ook een bredere context geschetst.

Voor meer informatie en om het volledige magazine te lezen, klik hier: [Magazine Enhancing informal learning and learning culture](#).

SER

Sociaal-Economische Raad
Bezuidenhoutseweg 60
Postbus 90405
2509 LK Den Haag

T 070 3499 525
communicatie@ser.nl

© 2024, Sociaal-Economische Raad

Tekst: SER/LLO
Foto's: omslag: Shutterstock/Kite_rin, pagina 4: Shutterstock/ fizkes, pagina 5: Adobe Stock\Diflope,
pagina 6: SER.
Vormgeving: SER, afdeling Communicatie, grafische vormgeving